

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 416/2024-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava – mestská časť Staré Mesto, proti postupu Okresného súdu Malacky v konaní sp. zn. 32Csp/177/2017 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/235/2019 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Malacky v konaní sp. zn. 32Csp/177/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie.
- Okresný súd Malacky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. júla 2024, doplnenou 30. augusta 2024 domáhal vyslovenia porušenia základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 47 Charty

základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Tiež navrhoval prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať finančné zadosťučinenie 5 500 eur od okresného súdu a 5 500 eur od krajského súdu a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 30. novembra 2017 domáhal bezúročnosti a bezpoplatkovosti zmluvy o úvere z 19. novembra 2014 proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke, a.s. (ďalej len „žalovaná“). Okresný súd rozsudkom zo 16. mája 2019 žalobu zamietol. Sťažovateľ proti rozsudku okresného súdu podal 18. júna 2019 odvolanie. Krajský súd uznesením z 30. apríla 2024 rozsudok okresného súdu potvrdil. Právny zástupca sťažovateľa zaslal 20. mája 2024 okresnému súdu vyčíslenie trov konania.

3. Sťažovateľ argumentoval, že vec nie je právoplatne skončená ani po viac ako šiestich rokoch a siedmich mesiacoch. Tvrdil, že konanie nie je právoplatne skončené, pretože nebolo rozhodnuté o výške trov konania, a tak nebolo rozhodnuté o všetkých zložkách návrhu. Podľa názoru sťažovateľa je postup súdov nesústredený a neefektívny. Rovnako namietal, že krajský súd vo veci rozhodoval viac ako štyri roky a šesť mesiacov, pričom spotrebiteľské spory si vyžadujú osobitnú rýchlosť konania. Namietal, že konanie sa nevyznačuje skutkovou a právnou náročnosťou, pričom spadá do bežnej agendy všeobecných súdov. Tvrdil, že svojím správaním k celkovej dĺžke konania neprispel.

4. Ústavný súd uznesením sp. zn. II. ÚS 416/2024 z 10. septembra 2024 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenia okresného súdu, krajského súdu a sťažovateľa

5. Okresný súd vo vyjadrení uviedol, že spor sťažovateľa patrí do bežnej agendy všeobecného súdu, avšak nepatrí do jeho prednostnej agendy. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa okresný súd nemal žiadne námietky. Ďalej tvrdil, že nesúhlasí s argumentáciou sťažovateľa a je toho názoru, že v konaní nebol okresný súd úplne nečinný a nie každá práca zákonného sudcu alebo vyššieho súdneho úradníka so spisom je zachytená v listinnej alebo elektronickej podobe. Dodal, že v čase rozhodovania vo veci sťažovateľa bolo spotrebiteľské právo v Slovenskej republike poznačené častými novelizáciami a živelným vývojom judikatúry odvolacích súdov a dovolacích súdov, a preto považuje za legitímne, ak zákonný sudca využije pri práci so spisom určitú dobu na štúdium dostupnej judikatúry. Okresný súd sťažovateľovi vytýkal, že v priebehu konania neupozornil predsedu okresného súdu na výskyt možných prieťahov v konaní. Rovnako sťažovateľovi vytýkal, že jeho argumentácia prezentovaná v ústavnej sťažnosti je zavádzajúca a nepravdivá. V závere okresný súd požiadal o zohľadnenie výšky uplatneného finančného zadosťučinenia vzhľadom na nadmernú zaťaženosť súdnych oddelení.

6. Krajský súd vo vyjadrení uviedol, že k zbytočným prieťahom v konaní nedošlo, a preto považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľa za nedôvodnú. Tvrdil, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť po viac ako troch mesiacoch od rozhodnutia odvolacieho súdu a v priebehu odvolacieho konania na zbytočné prieťahy v konaní neupozornil. Ďalej uviedol, že vzhľadom na povahu sporu považuje uplatnené finančné zadosťučinenie sťažovateľa za neprimerané.

7. Sťažovateľ v replike uviedol, že okresný súd pri rozhodovaní o výške trov konania nedodrжал zákonnú 60-dňovú lehotu koncipovanú v § 262 ods. 2 CSP. Ďalej uviedol, že námietky týkajúce sa neprimeraného zaťaženia súdneho oddelenia nemôžu byť na jeho ťarchu. Dodal, že uplatnené finančné zadosťučinenie adekvátne zodpovedá dĺžke namietaného konania.

III. Posúdenie ústavnej sťažnosti

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd [obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)] prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 30. 3. 2023 vo veci Roth Nevedálová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 50525/21, bod 11, obdobne nález sp. zn. IV. ÚS 465/2022).

9. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (I. ÚS 318/2022, I. ÚS 361/2022).

10. Predmetom konania bolo posúdiť, či je úver bez úrokov a bez poplatkov, pričom konanie vo veci samej je právoplatne skončené (rozsudok okresného súdu sp. zn. 32Csp/177/2017 zo 16. mája 2019 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14Co/235/2019 z 30. apríla 2024). V čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo rozhodovanie o výške trov konania. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už konštatoval, že rozhodovanie o trovách konania možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, kde dĺžka konania nie je závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci (III. ÚS 342/2018, IV. ÚS 126/2019). Ústavný súd poznamenáva, že právo na právnu pomoc trvá až do skončenia konania, t. j. do právoplatného rozhodnutia. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov konania (II. ÚS 78/2003, III. ÚS 461/2021). V správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na celkovú dĺžku konania.

11. Ústavný súd posudzoval obdobie od vyčíslenia trov konania (20. mája 2024) do rozhodnutia o výške trov konania (23. októbra 2024) v trvaní viac ako päť mesiacov, v rámci ktorého existoval priestor na uzavretie veci, aj čo sa týka náhrady trov konania.

12. Ústavný súd pripomína, že novelou č. 201/2023 Z. z. došlo k zmene § 262 ods. 2 CSP účinnou od 1. júla 2023, ktorá na vydanie rozhodnutia o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, určila lehotu 60 dní. Obdobie rozhodovania o trovách konania v dĺžke viac ako päť mesiacov je neprimerané. Ústavný súd dodáva, že 60-dňová zákonná

lehota na rozhodnutie o výške trov konania sa analogicky vzťahuje aj na rozhodnutie o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, pretože bez rozhodnutia sudcu o tejto sťažnosti nie je rozhodovanie o výške náhrady trov konania zavŕšené (porov. I. ÚS 315/2024 a rozsudok ESLP z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11).

13. Prihliadajúc na ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci opodstatnená. Z ustanovení charty vyplýva, že charta sa vzťahuje na inštitúcie a orgány Únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie. Jedným z kritérií agendy zbytočných prietahov je aj otázka významu pre sťažovateľov (čo je „v hre“ pred súdom). Ústavný súd poznamenáva, že meritom sporu bolo určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru, na ktorý následne nadväzovalo rozhodovanie o výške trov konania. Keďže politika Únie má zabezpečovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa (čl. 38 charty), ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa aj v časti, v ktorej žiadal vysloviť porušenie jeho základných práv garantovaných chartou.

14. Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval nečinnosť okresného súdu ako relevantné prietahy a deklaroval porušenie uplatnených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty.

15. Ústavný súd k namietanej celkovej dĺžke konania vo veci samej (viac ako sedem rokov) uvádza, že rozsudok krajského súdu z 30. apríla 2024 nadobudol právoplatnosť 20. mája 2024. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 3. júla 2024. Z uvedeného vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti bolo vo veci sťažovateľa právoplatne rozhodnuté (porov. II. ÚS 250/2022), čím sa právna neistota sťažovateľa výrazne oslabil. Právoplatnosťou meritórneho rozhodnutia nastáva nastolenie právnej istoty sťažovateľa vo veci samej (porov. III. ÚS 389/2022 a rozsudok ESLP z 3. 3. 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05). Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel.

16. Z chronológie okresného súdu vyplýva, že o výške trov konania (vrátane sťažnostného konania) bolo rozhodnuté 23. októbra 2024, a preto nebol dôvod na doplnenie ochrany aj o uloženie príkazu okresnému súdu vo veci konať [čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie a náhrada trov konania

17. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia spolu 11 000 eur. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu namietaného porušenia (III. ÚS 189/2023). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, predmet posudzovaného

konania, povahu a význam dotknutých práv (porušenie včasnosti ochrany vo vzťahu k výške trov konania), namietanú dĺžku konania, ako aj vlastnú judikatúru týkajúcu sa finančného zadosťučinenia, ústavný súd ochranu o primerané finančné zadosťučinenie nedoplnil.

18. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 856,75 eur vrátane 20 % DPH. Ústavný súd sťažovateľovi nepriznal náhradu trov konania za vyjadrenie z dôvodu, že neobsahovala relevantnú argumentáciu významnú pre posúdenie ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu